

สมเกียรติ แพทย์คุณ. 2548. การพัฒนารูปแบบการประนอมข้อพิพาทในชั้นการดำเนินการ
ของพนักงานอัยการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-666-668-1]

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ. ดร. สมศักดิ์ ศรีสันติสุข,
รศ. ดร. สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์,
ดร. วิชัย ธีญญาพาณิชย์

บทคัดย่อ

170845

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการประนอมข้อพิพาทในชั้น
พนักงานอัยการ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประนอมข้อพิพาทในชั้นพนักงานอัยการ และ 3) พัฒนา
รูปแบบการประนอมข้อพิพาทในชั้นพนักงานอัยการที่เหมาะสม

ผู้วิจัยได้ศึกษา 3 ระยะ ระยะที่ 1) วิเคราะห์เอกสารและวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย 8 คดี ระยะที่ 2)
ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณจากการสุ่มตัวอย่างเฉพาะอัยการชั้น 3 -ชั้น 6 ตามสัดส่วนในแต่ละชั้นทุกจังหวัด
ทั้ง 9 เขตทั่วประเทศ จำนวน 364 คน เป็นตัวแทนจากประชากรทั้งหมด 889 คน ข้อมูลเชิงคุณภาพจาก
กลุ่มคดีเป้าหมายจำนวน 14 คดี เป็นคดีแพ่ง 10 คดี ได้แก่ เรื่องสัญญา ละเมิด ครอบครอง มรดก ทรัพย์สิน
ประเภทละ 2 คดี ประนอมสำเร็จและไม่สำเร็จอย่างละคดี คดีอาญา 4 คดี ได้แก่ คดีความผิดอันยอม
ความได้ คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับอาญาอย่างละ 2 คดี เป็นเรื่องที่ประนอมสำเร็จและไม่สำเร็จอย่างละคดี
และระยะที่ 3) นำผลที่ได้มาเข้าประชุมเพิ่มเติมและรับรองโดยกลุ่มสหวิชาชีพโดยวิธีการอภิปรายกลุ่ม
(focus group) จำนวน 45 คน ได้แก่ ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ ตำรวจ ทนายความ ผู้ไกล่เกลี่ยในศาล
ยุติธรรม กรรมการหมู่บ้าน (ผู้นำชุมชน) ผู้จัดการมูลนิธิ (NGO) นายกเทศมนตรี (นักการเมือง)
บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ (สื่อมวลชน) ประธานหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรม (กลุ่มผล
ประโยชน์) ผู้ใหญ่บ้าน (ประชาคม) สร้างรูปแบบ กำหนดปรัชญา เป้าหมาย ผู้ประนอม บทบาท
เสริมทักษะและเทคนิค เป็นกรอบและแนวคิดในการปรับปรุงเป็นรูปแบบ คู่มือและวิธีใช้ นำคู่มือ
การประนอมที่สร้างและพัฒนาขึ้นดังกล่าว ไปทดลองใช้ในสำนักงานอัยการเขต 4 จำนวน 5 คดี และ
นำเข้าที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ อัยการจังหวัด 18 คน อัยการอาวุโส 2 คนและผู้บริหาร
สำนักงานอัยการเขต 4 11 คน เพื่อประเมินและปรับปรุงให้เป็นมาตรฐานที่สมบูรณ์

ผลการศึกษาพบว่า 1) วิธีดำเนินการประนอมข้อพิพาทในชั้นการดำเนินการของพนักงาน
อัยการต้องทำตามระเบียบข้อบังคับของสำนักงานอัยการสูงสุดจะกระทำนอกกรอบมิได้ แบ่งออก
เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลข้อพิพาทของคู่พิพาทผู้ยื่นคำขอในวันยื่นคำขอ
2. นัดคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งมาทราบข้อมูลความต้องการดังกล่าว และรวบรวมข้อมูลความต้องการ
ของอีกฝ่ายหนึ่ง 3. นัดพร้อมและชี้ให้คู่พิพาททราบถึงสิทธิหน้าที่ ผลทางกฎหมาย ผลทางศีล
ธรรมกับวัฒนธรรม มีคำประนอมให้คู่พิพาททราบว่าตกลงได้หรือไม่อย่างไร ทำบันทึกลงลายมือ

ชื่อคู่พิพาททั้งสองฝ่าย 2) ปัจจัยที่ทำให้การประนอมประสบความสำเร็จได้แก่ ปัจจัยอัยการได้แก่ ทศนคติ ความสามารถ และประสบการณ์ ปัจจัยคู่พิพาทข้อมูลสารสนเทศ ปัจจัยลักษณะคดีร้อนแรงของอาرمณ์ และ 3) การพัฒนารูปแบบการประนอมข้อพิพาทโดยเพิ่มปรัชญาการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปของอัยการสมทบที่ผ่านการคัดเลือกมาจากผู้มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษในเรื่องนั้นและได้สอบผ่านการอบรมแล้ว และสร้างเป็นคู่มือและแบบบันทึกที่เป็นมาตรฐานเสนออัยการสูงสุดเพื่อนำออกไปใช้ต่อไป

Somkiat Patkhun. 2005. The Development of the Public Prosecutor's Conciliation

Model. Doctor of Philosophy Thesis in Development Science, Graduate School,
Khon Kaen University. [ISBN 974-666-668-1]

Thesis Advisors: Assoc. Prof. Dr. Somsak Srisontisuk,
Assoc. Prof. Dr. Somphan Phanphruk,
Dr. Wichai Thunyapanich

ABSTRACT

170845

The objectives of this study were: 1) to examine the process of the prosecutor's conciliation, 2) to unravel factors effecting its conciliation, 3) to construct an appropriate model of the public prosecutor's conciliation.

The researcher collected quantitative data from 364 samples of persons, proportionately out of 889 public prosecutor's who were among level 3 to level 6, from all provinces in the country. Qualitative data from seven successful and seven unsuccessful conciliation cases (10 civil cases and 4 criminal cases) were also selected for detailed analysis. The civil cases included public prosecutor's contracts, wrongful acts, property ownership rights, family and inheritance of will, In addition, 4 criminal cases were chosen, comprised of 2 compoundable offences and 2 cases of civil action relevant to criminal liability. In each type and among all of these cases, 2 were successfully conciliated, and 2 were not successful.

These collected data were analyzed to describe the conditions of and to determine the factors affecting the public prosecutor's conciliation protocol. Findings from both quantitative and from 14 case studies were used to construct a conciliation model, which was later presented at a focus group session of 45 experts for suggestion and revision. After that, the investigator, revised the model and drafted a handbook on prosecutor's conciliation. Eleven attorney chiefs or deputy chiefs and 18 public prosecutor's were then invited to review the handbooks for further suggestion and evaluation of the potential for implementation. Based on the results of group process, the investigator made all necessary revisions, printed and submitted the handbook to the Attorney General Office.

This study had 3 major findings. First, the public prosecutor's conciliation had to comply with the regulations set by the Attorney General Office which included 3 steps namely, 1) collecting information on disputes from a disputant on the same day he or she

submitted the conciliation request, 2) scheduling the date of conciliation, including gathering pertinent information for reviewing, and for arbitration, and 3) scheduling for a hearing of the conciliatory decision, and if the conciliation was settled, both parties had to sign their names in the conciliation forms. Second, the major factors leading to the success of the conciliation included attitudes toward, abilities and experiences of the attorneys, information obtained from the disputes, and characteristics and temper of the disputants. Third, the conciliation model derived from this study required people participation in the form of associate public prosecutor's who were selected from the persons who had good experiences and good training background in conciliation.